

travelbook

Mediolan i Lombardia



Bezdroża

ERGO
HESTIA®

SPIS TREŚCI

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Aktualizacja: Nikolett Kula

Redakcja: Nikolett Kula

Projekt graficzny i skład: Sabina Suchy

Zdjęcia: shutterstock.com, stock.adobe.com

Opracowanie kartograficzne: Rafał Bletek

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Okladka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

www: bezdroza.pl (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

bezdroza.pl/user/opinie/bemel4

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie IV

ISBN: 978-83-289-1779-8

Copyright © Helion S.A., 2025

■ ATRAKCJE MEDIOLANU

I LOMBARDII 6

■ INFORMACJE

KRAJOZNAWCZE 15

Refleksje nad mapą 16

Charakterystyka geograficzna 16

Spotkania z naturą 17

Ludzie, język, historia 19

Ludność 19

Język 19

Dzieje Mediolanu 20

Moda ze stolicy mody 27

Miejsce w kulturze 28

Mistrzowie malarstwa 28

Muzyka 30

Film 30

Smaki i smakołyki 31

Kawa 32

Kulinarne ciekawostki

z Mediolanu 34

Wina lombardzkie 36

Słodycze 36

■ MEDIOLAN 37

Plac Katedralny 45

Katedra Narodzenia NMP 46

Pałac Królewski 50

Palazzo dell'Arengario 51

Galeria Wiktora Emanuela II 52

Teatro alla Scala 53

Palazzo Marino 54

Palazzo della Ragione 55

Palazzo dei Giureconsulti 55

Plac Mercanti 56

Biblioteka Ambrożyńska

i Pinakoteka 56

Pałac Boromeuszów 58

Gmach Giełdy 58

Muzeum Archeologiczne 59

Kościół św. Maurycego 59

Antyczne ruiny przy Via Brisa 60

Bazylika Matki Boskiej

Łaskawej 60

Kościół św. Wiktora 62

Muzeum Nauki i Techniki

Leonarda da Vinci 63

Bazylika św. Ambrożego 64

Via Torino 66

Bazylika św. Wawrzyńca 67

Brama Ticinese 68

Bazylika św. Eustorgiusza 68

Kanały Navigli 69

Torre Velasca 70

Uniwersytet Mediolański 71

Kościół św. Nazariusza 71

Kościół św. Bernarda 72

Rotonda di Via Besana 72

Kościół Santa Maria

della Passione 73

Zamek Sforzów 74

Park Sempione 76

Pinakoteka Brera 78

Kościół Matki Boskiej

z Góry Karmel 80

Kościół św. Symplicjusza 80

Północne bramy miejskie 81

Kwartal Mody 82

Zakupy – co i gdzie kupić? 84

Archi di Porta Nuova 83

Galeria Sztuki Współczesnej 86

Muzeum Historii Naturalnej 86

Palazzo Castiglioni 87

Milano Centrale 87

Wieżowiec Pirelli 88

Projekt Brama Nowa 89

Kup książkę

Poleć książkę

Cimitero Monumentale	90	Kościół Santa Maria del Carmine	116	Palazzo della Ragione.....	139	Zone.....	162
Klasztor Chiaravalle.....	91	Zamek Viscontich	117	Rotunda San Lorenzo.....	140	Capo di Ponte	162
CityLife, czyli eksperyment urbanistyczny	92	Kościół San Pietro in Ciel d'Oro.....	117	Bazylika Sant'Andrea.....	140	Jezioro Como.....	163
Kartuzja w Garegnano.....	94	Certosa di Pavia	118	Kościół San Francesco	141	Como (miasto)	167
Siedziba i Muzeum Alfry Romeo.96		Vigevano.....	121	Pierożki z Mantui	142	Ossuccio.....	171
Monza.....	97	Piazza Ducale	121	Palazzo Te	144	Tremezzina	171
■ MIASTA LOMBARDII	99	Zamek	122	Sabbioneta	145	Gravedona	172
Bergamo	100	Brescia.....	123	■ JEZIORA		Chiavenna	172
Wschodnia część starówki	101	Piazza del Foro.....	123	PRZEDALPEJSKIE	147	Colico	173
Piazza Vecchia.....	102	Kompleks San Salvatore- -Santa Giulia.....	124	Jezioro Garda	149	Lecco	173
Bazylika Matki Bożej Większej.....	103	Castello di Brescia.....	126	Sirmione	151	Bellagio	174
Zachodnia część starówki	105	Piazza della Loggia	127	Padenghe sul Garda.....	152	Jezioro Maggiore.....	175
Atrakcje Dolnego Miasta	105	Piazza Paolo VI.....	128	Riva del Garda.....	153	Arona	175
Crespi d'Adda.....	109	Piazza della Victoria	129	Malcesine.....	153	Stresa	176
Lodi	110	Piazza della Victoria	129	Torri del Benaco.....	154	Wyspy Boromejskie	176
Pawia	112	Południowa część starówki ...	129	Caprino Veronese		Verbania	178
Ponte Coperto	113	Cremona	131	Spiazzi	155	Cannobio	179
Bazylika San Michele		Piazza del Comune	132	Lazise	155	Angera	180
Maggiore.....	113	Inne zabytki starówki	134	Isola del Garda	155	■ INFORMACJE	
Kościół św. Teodora	114	Mantua.....	136	Sanktuarium podalpejskiej przyrody	156	PRAKTYCZNE	181
Katedra Santo Stefano Martire	114	Katedra San Pietro.....	138	Jezioro Iseo	159	Przed wyjazdem.....	182
Uniwersytet.....	115	Palazzo Ducale	138	Monte (wyspa)	159	Dojazd	184
		Palazzo del Broletto.....	139	Lovere	160	Na miejscu	185
						Informator A–Z	189



Kup książkę

Poleć książkę

ATRAKCJE

Mediolanu i Lombardii



Katedra

Jeden z największych i najstojniejszych kościołów Europy dominuje przy eleganckim placu Piazza del Duomo. Wejście (lub wjazd windą) na dach katedry dostarcza niesamowitych wrażeń, a także pozwala spojrzeć na świątynię z niecodziennej perspektywy. Można dokładnie zobaczyć detale architektoniczne i przekonać się, że każdy element jest prawdziwym dziełem sztuki. ➡ Zob. s. 46



Pinakoteka Brera

Jedna z najważniejszych galerii sztuki w Europie. W swoich zbiorach posiada liczne arcydzieła, m.in. *Madonnę z Dzieciątkiem w otoczeniu świętych* Piera della Francesca, *Oplakiwanie zmarłego Chrystusa* Andrei Mantegni, *Zaślubiny Marii* Rafaela i *Pocątnek* Francesca Hayeza. ➡ Zob. s. 78

Pinakoteka Ambrozjańska

Galeria mniej popularna niż słynna Brera, jednak warto tu wstąpić, by obejrzeć *Portret muzyka* Leonarda da Vinci, a także inne wielkie dzieła: karton do *Szkoły Ateńskiej* Rafaela, *Kosz z owocami* Caravaggia i *Madonnę del Padiglione* Botticellego. ➡ Zob. s. 56



Kup książkę

Poleć książkę

Miejsce w kulturze

■ MISTRZOWIE MALARSTWA

Pierwszym wielkim malarzem związanym z Lombardią jest **Andrea Mantegna**, urodzony w 1431 r. w okolicy Vicenzy. W 1460 r. rozpoczął pracę na dworze Gonzagów w Matui, gdzie stworzył fresk na suficie Camera degli Sposi w Palazzo Ducale. Po opuszczeniu Mantui namalował w 1480 r. jeden ze swoich najśłynniejszych obrazów: *Oplakiwanie zmarłego Chrystusa*, prezentowany dziś w Pinakotece Brera w Mediolanie. Kolejnym sławnym dziełem, które tu można zobaczyć, jest *Poliptyk ze św. Łukaszem*. Inne obrazy znajdują się w galeriach w Londynie, Florencji, Nowym Jorku, Madrycie. Artysta był prekursorem miedziorytu, na którym wzorował się później Albrecht Dürer. Za szczególnie cenne w jego obrazach uważa się doskonałe wykorzystanie perspektywy.

W 1474 r. na dworze Sforzów w Mediolanie pojawił się malarz i architekt **Donato Bramante**. Urodził się w 1444 r. w prowincji Pesaro e Urbino, region Marche. W młodości pobierał nauki u tak wielkich mistrzów, jak Piero della Francesca

i Andrea Mantegna. Stał się wybitnym przedstawicielem stylu renesansowego, pracował w Lombardii, m.in. w Pawii, Vigevano, a być może także w Legnano. Jemu jest przypisywane również prezbiterium kościoła Santa Maria delle Grazie w Mediolanie oraz projekt trzech krużganek w bazylice Sant'Ambrogio. W 1499 r. pod protektorem kardynała della Rovere (późniejszy papież Juliusz II) udał się do Rzymu, w którym spędził 15 lat jako główny architekt papieski. W Pinakotece Brera można podziwiać jego dwa obrazy: *Chrystus przy kolumnie* oraz *Heraklit i Demokryt*.

Niewiele później, bo w 1482 r., w Mediolanie rozpoczął działalność jeden z najwybitniejszych przedstawicieli renesansu – **Leonardo da Vinci**. Miał wówczas 30 lat i za sobą niezwykle płodny artystycznie pobyt we Florencji. Nowy etap życia rozpoczął na dworze Lodovica Sforzy, któremu przedstawił się jako... znakomity konstruktor maszyn wojennych, mostów oraz fortyfikacji. Podobno na końcu tylko wspominał o swoich zdolnościach malarskich. Zamieszkał

■ Galeria Pinakoteki Brera



Kup książkę

Poleć książkę



■ Wnętrze kościoła Santa Maria presso San Satiro w Mediolanie

u braci Ewangelisty i Ambrogia de Predis koło Porta Ticinese. Z czasem dostał się bliżej księcia i zyskał tytuł nadwornego malarza. Był też jednak naukowcem, wynalazcą, badaczem ludzkiego organizmu. Od wielu lat są odnajdywane jego zapiski i rysunki. Część z nich, wraz z wykonanymi na ich podstawie drewnianymi modelami, jest prezentowana w mediolańskim Muzeum Nauki i Technologii im. Leonarda da Vinci. Zapamiętany został jednak przede wszystkim jako wybitny artysta. Na dworze Sforzów stworzył swoje najważniejsze dzieła: *Dama z gronostajem (łasiczką)*, *Madonna w grocie* oraz *Ostatnia Wieczerza*. Najprawdopodobniej ok. 1500 r. znów przeniósł się do Florencji, gdzie dalej intensywnie tworzył i w znacznym stopniu wpływał na wygląd miasta. Sześć lat później powrócił do Mediolanu. Ukończył wtedy swoje kolejne słynne dzieła, m.in.: *Madonna wśród skał* (druga wersja *Madonny w grocie*), *Mona Lisa*, *Święta Anna Samotrzeć*, *Leda z łabędziem*. Zmarł w 1519 r.

Po wielkich artystach doby renesansu swoje piętno w sztuce odcisnął **Giuseppe Arcimboldo**. Ten urodzony w 1527 r.

w Mediolanie kontrowersyjny malarz manierystyczny tworzył specyficzne portrety złożone z martwej natury – warzyw, owoców, kwiatów i ryb, czasem książek i sprzętów domowych. Karierę zaczął jako twórca fresków i witraży do miejscowych kościołów. Później pracował nie tylko w rodzinnych stronach, ale także w Pradze i Wiedniu – w 1562 r. stał się portrecistą Ferdynanda I Habsburga, a później Maksymiliana II i jego syna Rudolfa II na dworze w Pradze.

W 1571 r. w Mediolanie urodził się **Michelangelo Merisi da Caravaggio**, który zrewolucjonizował malarstwo włoskie i wprowadził je w estetykę baroku. Jego ojcem był Fermo Merisi, dekorator siedzi-by Sforzów. Jego malarstwo cechuje się niezwykłym realizmem, ważnym tematem jest ludzkie ciało ze wszystkimi wadami, bez niepotrzebnej idealizacji. Sporo uwagi poświęcił tematyce religijnej. Postulował się bardzo ostrym światłocieniem, czasem nazywa się go „mistrzem światła i ciemności”. Tworzył w Wenecji, Rzymie, na Sycylii i Malcie. Jego dzieła znajdują się we wszystkich najważniejszych muzeach świata. W Mediolanie można obejrzeć

Katedra Narodzenia NMP

Dominującym punktem Piazza del Duomo jest wspaniała katedra Narodzenia Najświętszej Marii Panny, jeden z najbardziej rozpoznawalnych budynków Mediolanu i całego świata. Jej budowa rozpoczęła się w 1386 r. i trwała ponad 500 lat, choć konsekrowano ją już w 1418 r. Niektórzy twierdzą jednak, że dopiero rok 1965, w którym ukończono ostatnie drzwi, można uznać za datę zakończenia budowy katedry. Dzięki temu reprezentuje różne style architektoniczne, głównie barok i neogoty. Fasada została ukończona w XIX w. na polecenie Napoleona, który tutaj koronował się na króla Włoch. Stąd neogotyckie okna ostrołukowe i sterczyń.

Świątynia zachwyca bogactwem elementów dekoracyjnych: zdobi ją 135 pinakli, 96 gargulców oraz blisko 3,5 tys. figur o wysokości 3–4 m przedstawiających świętych – wszystkie one łącznie ważą

ponad 325 tys. ton! Nad dekoracją świątyni pracował sztab wybitnych artystów z całej Europy.

Katedra ma 158 m długości i 93 m szerokości, a w jej wnętrzu może się zmieścić nawet 40 tys. osób. Zajmuje powierzchnię 11,5 tys. m². Pięcionawowe wnętrze jest przedzielone rzędami 52 masywnych **kolumn** symbolizujących 52 tygodnie roku.

Wnętrze jest nakryte **sklepieniem krzyżowym**. Na lewo od wejścia są widoczne schody prowadzące na dół, do pozostałości po wczesnochrześcijańskiej **bazylice św. Tekli** i do ośmiobocznego **baptysterium** (Battistero Paleocristiano), w którym, jak chce miejscowa legenda, w 387 r. św. Ambroży ochrzcił św. Augustyna. Wnętrze zdobią piękne witraże, w większości pochodzące z 2. poł. XV w. W sumie na 55 witrażach przedstawiono aż 3600 postaci.

■ Misternie zdobione pinakle i łuki przyporowe



■ Monumentalna nawa główna

Prezbiterium z 2. poł. XVI w. zostało zaprojektowane przez Pellegrina Tibaldiego na zlecenie św. Karola Boromeusza. Jest utrzymane w stylu typowym dla okresu kontrreformacji. Za ołtarzem znajdują się drewniane stalle z płaskorzeźbami z lat 1572–1620, które przedstawiają żywot św. Ambrożego. Pod prezbiterium znajduje się **krypta św. Karola Boromeusza**, a w pobliżu **skarbiec** mieszający dzieła sztuki, naczyńia oraz szaty liturgiczne.

Czerwona lampka nad apsydą wskazuje miejsce, gdzie jest przechowywana jedna

z najważniejszych relikwii znajdujących się w katedrze – jeden z gwoździ, którymi Chrystus miał być przybity do krzyża. Gwóźdź co roku jest pokazywany wiernym podczas święta Podwyższenia Krzyża.

W prawym ramieniu transeptu znajduje się ciekawy manierystyczny **nagrobek Gian Giacomo Mediciego**, brata papieża Piusa VI, a w lewym ramieniu transeptu pięciometrowy brązowy **kandelabr Trivulzia**, wspaniałe dzieło sztuki złotniczej z XII w. autorstwa znanego złotnika Nicola de Verdun. Jest on ozdobiony scenami

ŚWIĘTY AMBROŻY

Patronem Mediolanu jest **św. Ambroży**, wielka postać Kościoła katolickiego i prawosławnego. Urodził się w 339 r. w Trewirze w Niemczech. Po śmierci ojca matka z trójką dzieci przeniosła się do Rzymu, gdzie Ambroży zdobył wykształcenie. Po ukończeniu studiów przebywał na dworze prefekta Probusa w Sirmium (dziś Sremska Mitrovica w Serbii) i piastował stanowisko sędziego. Najprawdopodobniej w 370 r. został wybrany gubernatorem Ligurii i Emilii z siedzibą w Mediolanie, który wówczas był rezydencją cesarską. W tym czasie trwał w mieście spór między katolikami a arianami wspieranymi przez ówczesnego biskupa miasta Aukencjusza. Po jego śmierci biskupem został wybrany Ambroży, w którym pokładano nadzieje na zakończenie konfliktu.

Nowy biskup ostro wystąpił przeciw arianom, zaciekle zwalczał tolerancję religijną cesarstwa i doprowadził do wydania przez Teodozjusza zakazu kultów pogańskich w 392 r. Gorliwie występował także przeciwko Żydom. Jednocześnie oddawał się działalności dobroczynnej i pogłębionym studiom teologicznym. Napisał wiele traktatów i miał udział w reformie liturgii. W czasie swojej posługi przyczynił się do powstawania wielkich bazylik w Mediolanie. Po śmierci w 397 r. jego relikwie złożono w poświęconej mu bazylice w Mediolanie. W Kościele katolickim wspomina się go 7 grudnia, a w prawosławnym 20 grudnia.

Kup książkę

Poleć książkę

Galeria Wiktora Emanuela II

Przy północnej pierzei placu znajduje się drugi po katedrze najstojniejszy budynek w stolicy Lombardii Galeria Wiktora Emanuela II (Galleria Vittorio Emanuele II). Jest to elegancki i reprezentacyjny pasaż handlowy, a rozmach, z jakim zaplanowano tę świątynię konsumpcji, zdumiewa i zachwyca. Budowa Galerii rozpoczęła się w 1865 r., kiedy powzięto plan przebudowy miasta. Pracami kierował Giuseppe Mengoni, odpowiedzialny za przebudowę Piazza Duomo. Uroczyste otwarcie nastąpiło już dwa lata później, a gościem honorowym był król Wiktor Emanuel II, którego imię nadano obiektowi.

Olbrzymi budynek przecinają krzyżujące się ze sobą pełnowymiarowe ulice, które zadaszono stalowo-szklanymi

konstrukcjami. Centralnym punktem jest ośmioboczny plac pod szklaną kopułą wysoką na 47 m, na którego posadzce widnieje **mozaika** przedstawiająca herb dynastii sabaudzkiej – biały krzyż na czerwonym tle. Dookoła są widoczne herby czterech największych włoskich miast: Turynu – byk, Rzymu – wilczyca, Florencji – lilia i Mediolanu – czerwony krzyż na białym tle. Mozaiki w tympanonach symbolizują Europę, Azję, Afrykę i Amerykę.

Dzisiaj znajdują się tu eleganckie sklepy luksusowych marek, renomowane kawiarnie oraz księgarnie. Warto dodać, że księgarnie w Mediolanie mają siedziby w wielu prestiżowych lokalizacjach, a jedna należy do marki słynnego kreatora mody Armaniego.



Teatro alla Scala

Galeria Wiktora Emanuela II została tak zaplanowana, że łączy dwa bardzo ważne place miasta, czyli Piazza del Duomo z **Piazza della Scala**, przy którym w pierzei północno-zachodniej wznosi się Teatro alla Scala. Dużą zasługę w ukształtowaniu placu miał XIX-wieczny architekt Luca Beltrami. Centralny punkt placu zajmuje **posąg Leonarda da Vinci** z 1872 r. dłuta Pietra Magni, mediolańskiego rzeźbiarza.

Ktoś, kto spodziewa się tutaj tak pompatycznej architektury, jaką szczyć się opery w Paryżu czy w Wiedniu, będzie srogo zawiedziony. Gmach La Scali jest skromnym, niewysokim budynkiem z delikatnym, ale eleganckim detalem neorenesansowym, a ponad jego dach wystają współczesne budynki. Pomimo dosyć skromnej siedziby tutejsza opera wyprzedza rozpoznawalnością i prestiżem europejskie konkurentki, a na świecie porównuje się ją jedynie z nowojorską The MET.

Mediolański teatr operowy Teatro alla Scala został zbudowany przez Giuseppe Piermariniego w latach 1776–78. Specjalnie na uroczystość otwarcia Antonio Salieri przygotował operę *L'Europa*

riconosciuta do libretta Mattia Veraziego. Wybudowanie opery zainicjowała cesarzowa Maria Teresa, ponieważ rok wcześniej sponażył tutejszy teatr dworski. Obiekt poważnie ucierpiał w 1943 r., ale odbudowano go już w rok po zakończeniu wojny. Dziś tradycyjne otwarcie każdego sezonu odbywa w dniu św. Ambrożego (7 grudnia), patrona miasta.

Scena zajmuje powierzchnię 1200 m² i jest jedną z największych we Włoszech, natomiast widownia o drewnianej konstrukcji, wykończona czerwonym aksamitem i pończacami stiukami, może zmieścić nawet 2015 osób. We wnętrzu warto zwrócić uwagę na żyrandol wykonany w 1923 r. z czeskiego szkła – posiada aż 383 żarówki. W 1813 r. przy operze uruchomiono – ciesząc się do dziś niestąbną renomą – **Szkołę Baletową**, a równo 100 lat później **Muzeum Teatralne** (Museo Teatrale), w którym można poznać historię tego teatru operowego, podziwiać kolekcję rzeźb, obrazów i porcelany, a także oryginalne partytury.



Teatro alla Scala
www.teatroallascala.org
www.museoscala.org



Kup książkę

Poleć książkę

Lodi

Okolo 45 km na południowy wschód od Mediolanu, na prawym brzegu rzeki Addy leży miejscowość Lodi. W średniowieczu konkurowała z Mediolanem o pozycję w regionie, ale z czasem musiała ustąpić silniejszemu rywalowi.

Pierwsza osada została tu założona zapewne przez Celtów, a w czasach rzymskich nosiła nazwę Laus Pompeia. W 1111 r. Mediolanńczycy całkowicie zniszczyli miasto, które – przy pomocy wroga Mediolanowi Fryderyka Barbarossy – zaczęło się odradzać już w połowie XII w. Korzystne położenie nad rzeką oraz w pobliżu szlaków komunikacyjnych sprzyjało rozwojowi gospodarczemu, tym bardziej, że mieszkańcy zadbali

o odpowiednią meliorację, działającą do dziś, czego efektem jest wysoko rozwinięte rolnictwo w regionie. W połowie XIV w. swoje wpływy nad Lodi rozciągnęła rodzina Viscontich, która tak jak we wszystkich swoich posiadłościach przyczyniła się do rozkwitu gospodarczego i powstania bardzo ciekawych obiektów, w tym zamku.

Główną ulicą starego miasta jest Corso Vittorio Emanuele II, które swój początek bierze przy **Piazza Castello** i wiedzie do tętniącego życiem **Piazza della Vittoria**. Przy pierwszym z placów wznoszą się pozostałości po XIV-wiecznym **zamku Viscontich**. W okresie XVI–XVIII w. zamek przebudowano, ale w czasach

przynależności do Austrii i rządów cesarza Józefa II Habsburga częściowo go rozebrano i pozbawiono funkcji obronnej.

Przy **Piazza della Vittoria** wznosi się **katedra Vergine Assunta**. Została ufundowana 3 sierpnia 1158 r., a więc w chwili, gdy rozpoczęto odbudowę miasta po zniszczeniu go przez Mediolan. Roboty budowlane zostały ukończone już w 1163 r., choć nad fasadą pracowano aż do 1284 r. Zdobią ją rzeźby z XIII w., a także elementy późniejsze, jak np. rozeta z XVI w. Wnętrze katedry jest trójnawowe. Zachowały się w nim malowidła i fragmenty fresków; szczególnie cenna jest późnogotycka polichromia *Sąd Ostateczny* w czwartej kaplicy. Najstarszą częścią kościoła jest krypta z romańską płaskorzeźbą z XII w., w której złożono relikwie miejscowego

biskupa św. Bassiana. Dzwonnica to rekonstrukcja wykonana w XVI w. po zawaleniu się oryginału.

Na lewo od katedry, od strony **Piazza della Vittoria** stoi **loggia** z popiersiami Gnejusza Pompejusza i Fryderyka Barbarossy, co niezwykle rzadkie w tych stronach. Poprzedza ona tradycyjny we włoskich komunach miejskich **Palazzo Broletto**. Jego historia sięga końca XIII w.; później przeszedł wiele zmian, w tym najważniejszą w 2. poł. XVIII w. Pośrodku dziedzińca stoi dawna chrzcielnica przekształcona w fontannę.

Tutejszą katedrę zdaje się jednak przypominać **kościół Santa Maria Incoronata** będący perłą lombardzkiego renesansu. Wznosi się przy **Via Incoronata** odchodzącej w lewo z **Piazza della Vittoria** na wysokości loggii. Świątynia została zaprojektowana w 1488 r. przez Giovanniego Battagią, ucznia Donata Bramantego. Następnie prace nad jej powstaniem kontynuowali Gian Giacomo Dolcebuono i Giovanni Antonio Amadeo. Ponieważ została sfinansowana ze składek tutejszego mieszczaństwa, bywa nazywana *tempio civico* (świątynia obywatelska). Surowa fasada mocno kontrastuje z niezwykle dekoracyjnym wnętrzem. Wśród cennych dzieł widoczne są freski z XV w.

Przy odchodzącej od **Piazza della Vittoria** **Via Marsala** znajduje się kolejna świątynia – trójnawowy gotycki **kościół Sant'Agnese** z fasadą zdobioną terakotą i majoliką. W jego wnętrzu znajduje się **Polityk Galliani** Alberta Piazzy z 1. poł. XVI w., a także freski z XIV–XV w.

Spacerując po Lodi, odkryjemy jeszcze wiele świątyń. Na uwagę zasługuje znajdujący się we wschodniej części starego miasta, przy **Via San Francesco**, **kościół San Francesco** z końca XIII w. – jest to jeden z najlepiej zachowanych w mieście średniowiecznych zabytków. Reprezentuje przejście od architektury romańskiej do gotyckiej. We wnętrzu zobaczymy zachowane freski z XIV–XV w., których autorami byli miejscowi artyści naśladowcy Giotta.



Kup książkę

Poleć książkę



■ Isola del Garda

morza. Historia zamieszkiwania wyspy sięga najpewniej czasów rzymskich. W XIII w. pojawił się na niej **św. Franciszek** z Asyżu, który w 1221 r. założył tu erem. Przez kolejne dwa wieki klasztor przeżywał wznioły i upadki, aż w 1429 r. przybył na wyspę **św. Bernard** ze Sieny

DELICJE ZNAD JEZIOR

Okolice Brescii słyną z produkcji żywności. Wytwarza się tu aż pięć rodzajów **wina**: Franciacorta, Botticino, Cellaatica, Curtefranca i Ronchi di Brescia. Na północnych zboczach wzniesienia Cidneo rozciągają się największe w Europie winnice położone w granicach miasta. Uprawia się tu głównie – i to podobno już od czasów starożytnego Rzymu – lokalną odmianę białego winogrona invernenga. Inną ważną gałęzią produkcji rolnej jest **oliwa** z oliwek, szczególnie w okolicy jeziora Garda, lokalne gatunki to: Garda i Laghi Lombardi. Region Brescii słynie również z włoskiego kawioru, który produkuje się w miejscowości Calvisano, ok. 30 km na południe od miasta. Mieści się tu potężna farma, na której rocznie wytwarza się 25 t tego rarytasu.

i podjął się dzieła odnowy. Mnisi zajmowali się uprawą roli, pojawiły się małe gaje oliwne, winorośle, cytrusy. W 2. poł. XV w. powstała szkoła filozoficzno-teologiczna. Także i to miejsce padło ofiarą sekularyzacyjnej polityki Habsburgów pod koniec XVIII w. i w 1778 r. klasztor został zamknięty. 100 lat później, dokładnie w 1870 r., wyspę zakupiła para książęca z Genui.

W latach 1890–1903 w centralnej części wyspy powstała **willa** w stylu neogotyku weneckiego według projektu Ligi Rovelliego. Otoczono ją rozległym ogrodem, w którym zasadzono egzotyczne rośliny. Po śmierci rodziców posiadłość odziedziczyła Anna Maria z mężem księciem Scipione Borghese, a następnie ich córka Livia, wydana za hrabiego Alessandra Cavazza z Bolonii. Wyspa do dziś jest prywatną własnością rodziny Cavazza, która wciąż tutaj mieszka.



<https://www.isoladelgarda.com>
zwiedzanie wyspy X-IV; wycieczka trwa ok. 2 godz.; połączenie promowe z Salò, Barbarano, Portese, Gardone Riviera, Bardolino i Gardy

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —



1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Kup książkę

Poleć książkę

GRUPA
Helion

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.



Mediolan i Lombardia

Lombardia to jeden z najbardziej atrakcyjnych regionów Włoch północnych. Znajduje się tu Mediolan – nowoczesna metropolia zwana drugą stolicą Italii, słynąca ze wspaniałej katedry, a także wiele innych historycznych miast. A przecież Lombardia to nie tylko bogata kultura miejska – to również cenne przyrodniczo Alpy, będące rajem dla wędrowców i narciarzy, oraz efektowne krajobrazowo jeziora przedalpejskie. Region warto odwiedzić także dla wyrazistej kuchni regionalnej i cenionych miejscowych win.



Imponująca **katedra mediolańska**

Średniowieczne **miasta**

Wyniosłe **szczyty Alp**

Jeziora przedalpejskie

Kuchnia i wina dla koneserów

